

SENAT DE BELGIQUE

SESSION 1948-1949

SEANCE DU 10 FEVRIER 1949

Deuxième rapport complémentaire de la Commission de la Justice chargée d'examiner le projet de loi sur l'exercice de la profession d'avocat et instituant des Conseils de discipline d'appel.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1948-1949

VERGADERING VAN 10 FEBRUARI 1949

Tweede aanvullend verslag van de Commissie van Justitie belast met het onderzoek van het wetsontwerp betreffende de uitoefening van het beroep van advocaat en houdende invoering van tuchtraden van beroep.

Présents : MM. ROLIN, Président; ALLARD, ANCOT, DE CLERCQ, DELMOTTE, DERBAIX, FONTEYNE, HANQUET, KLUYSKENS, LILAR, PHOLIEN, Mme VANDERVELDE, MM. VAN REMOORTELE, VAN ROOSBROECK et LOHEST, Rapporteur.

MESDAMES, MESSIEURS,

La Haute Assemblée a renvoyé, une deuxième fois, en commission, ce projet.

Elle a pris cette décision parce que le texte adopté par la Commission était l'objet d'amendements nombreux et fondamentaux pour l'économie même du projet.

Elle a estimé que ces amendements méritaient d'être étudiés par la Commission elle-même.

La Haute Assemblée a eu raison, puisque la Commission, après trois réunions consacrées, les 11, 18 et 25 janvier, à l'examen du projet, renvoie en séance publique un texte remanié et par endroits, substantiellement.

Voir :

Doc. du Sénat :

289 (Session de 1946-1947) : Projet de loi ;
47 (Session de 1947-1948) : Amendement ;
145 (Session de 1947-1948) : Rapport ;
169, 174, 176, 178, 179, 181, 182 (Session de 1947-1948) : Amendements ;
183, 187 (Session de 1947-1948) : Sous-amendements ;
24 (Session de 1948-1949) : Rapport complémentaire ;
33, 44, 67, 73 (Session de 1948-1949) : Amendements.

Annales du Sénat :

24 et 26 février 1948.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

De Hoge Vergadering heeft een tweede maal dit ontwerp naar de Commissie verwezen.

Zij heeft dat besluit getroffen omdat op de door de Commissie aangenomen tekst talrijke en voor de toedracht zelf van het ontwerp ingrijpende amendementen werden ingediend.

Zij heeft geoordeeld dat die amendementen verdienen door de Commissie zelf bestudeerd te worden.

De Hoge Vergadering had gelijk, vermits de Commissie na drie vergaderingen, op 11, 18 en 25 Januari aan het onderzoek van het ontwerp besteed, een omgewerkte en op sommige plaatsen grondig gewijzigde tekst naar de Hoge Vergadering terugzendt.

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

289 (Zitting 1946-1947) : Wetsontwerp ;
47 (Zitting 1947-1948) : Amendementen ;
145 (Zitting 1947-1948) : Verslag ;
169, 174, 176, 178, 179, 181, 182 (Zitting 1947-1948) : Amendementen ;
183, 187 (Zitting 1947-1948) : Sub-amendementen ;
24 (Zitting 1948-1949) : Aanvullend verslag ;
33, 44, 67, 73 (Zitting 1948-1949) : Amendementen.
Handelingen van de Senaat ;
24 en 26 Februari 1948.

**ETUDE DES REMANIEMENTS APPORTES
AU TEXTE DU 16 NOVEMBRE 1948**

Article Premier.

**Article 29 (Décret impérial du 14 décembre 1810),
I, 1er alinéa.**

Un amendement de Mme Ciselet tendait à ajouter les mots « portant acquittement ou condamnation à une peine disciplinaire » après les mots « les décisions ». Le but de l'amendement était de rendre indiscutable le droit du procureur général, de relever appel des sentences d'acquittement.

La Commission n'a pas suivi, elle a préféré la formule générale « les sentences rendues en matière disciplinaire ». Il reste entendu que cette formule implique indiscutablement le droit pour le procureur général de frapper d'appel les « sentences » d'acquittement, rendues après débats. Il est aussi entendu que les « décisions » du bâtonnier ou même du conseil de discipline concluant à ce qu'il n'y a pas de raison pour une mise en prévention ou adoptant, pour le cas soumis, la simple admonestation paternelle du bâtonnier, ne sont pas, à proprement parler, des sentences rendues en matière disciplinaire et partant ne peuvent être déferées au conseil de discipline d'appel.

I, 2e. alinéa.

Le texte primitivement adopté, à la réflexion, s'avérait irréalisable.

Il s'agit du renvoi, en cas de difficultés d'ordre linguistique, à un autre conseil de discipline d'appel.

Comme tout conseil d'appel est composé notamment de « deux assesseurs choisis sur la liste établie par le Conseil de l'ordre auquel appartient l'avocat appelant et intimé », il était difficile de concevoir le renvoi à un « autre conseil de discipline d'appel ».

La Commission a adopté une formule qui prévoit un changement de personnes à l'intérieur du conseil de discipline d'appel de manière à réaliser un conseil comprenant, dans son unanimité, la langue dans laquelle a été rendue la sentence entreprise.

Au besoin la formule nouvelle prévoit le recours à des membres avocats du conseil de discipline d'appel d'un autre ressort.

II, alinéas 1 à 8.

La transformation du texte précédent est ici substantielle.

**STUDIE VAN DE AAN DE TEKST
VAN 16 NOVEMBER 1948
TOEGEBRACHTE WIJZIGINGEN**

Eerste Artikel.

**Artikel 29 (keizerlijk decreet van 14 December 1810),
I, 1ste alinea.**

Een amendement ingediend door Meyr. Ciselet, had tot doel de woorden « houdende vrijspraak of veroordeling tot een tuchtstraf » in te voegen na de woorden « de beslissingen ». Het doel van het amendement was het recht van de procureur-generaal om tegen de vrijspraken in beroep te komen, onbetwistbaar te maken.

De Commissie heeft zich daarbij niet aangesloten, zij heeft de voorkeur gegeven aan de algemene formule « de in tuchtzaken gewezen uitspraken ». Het blijft wel verstaan dat deze formule onbetwistbaar het recht van de procureur-generaal insluit om tegen de na de debatten gewezen *vrijspraken* in beroep te gaan. Het is ook wel verstaan dat « de beslissingen » van de deken der orde of zelfs van de tuchtraad, die besluiten dat er geen reden bestaat voor een inbeschuldigingstelling of, voor het voorgelegde geval, de eenvoudige vaderlijke berisping van de deken der orde aannemen, eigenlijk geen in tuchtzaken gewezen uitspraken zijn, en bijgevolg niet vóór de tuchtraad van beroep mogen gebracht worden.

I, 2de alinea.

De oorspronkelijk, na beraad, goedgekeurde tekst, bleek niet uitvoerbaar te zijn.

Het gaat om de verwijzing, in geval van moeilijkheden in taalopzicht, naar een andere tuchtraad van beroep.

Daar elke raad van beroep samengesteld is nl. uit « twee bijzitters gekozen op de lijst welke opgemaakt wordt door de Raad der orde waartoe de advocaat die beroep instelt en de advocaat die in beroep gedaagd is behoren », was het moeilijk zich de verwijzing naar een andere tuchtraad van beroep voor te stellen.

De Commissie heeft een formule goedgekeurd die een verwisseling van personen in de schoot zelf van de tuchtraad van beroep voorziet, derwijze dat daardoor een raad tot stand gebracht wordt waarvan alle leden de taal verstaan waarin de bestreden uitspraak werd gewezen.

Desnoods voorziet de nieuwe formule dat beroep kan gedaan worden op leden-advocaten van een tuchtraad van beroep in een ander rechtsgebied.

II, 1ste tot 8ste alinea's.

Op deze tekst werden ingrijpende wijzigingen aangebracht.

Un amendement du Ministre de la Justice préconise de remplacer le président avocat du conseil de discipline d'appel par le premier président de la Cour d'appel, tout en maintenant deux assesseurs avocats.

Un amendement de Mme Ciselet propose aussi de choisir le premier président de la Cour comme président du conseil de discipline d'appel, mais introduit dans ce conseil quatre assesseurs avocats.

Revenant sur sa décision antérieure, la Commission, par 9 voix contre 4, a admis l'amendement Ciselet.

Ce qui a décidé cette majorité, c'est la double considération suivante:

Il est souhaitable d'avoir à la tête du conseil de discipline d'appel, un magistrat éminent, étranger à l'Ordre, susceptible, puisque permanent, d'unifier la jurisprudence et donnant, de par sa situation, une grande autorité morale, aux sentences du conseil de discipline d'appel.

D'autre part, la présence de quatre avocats assesseurs au conseil de discipline d'appel, rend raison à suffisance, au désir légitime de ceux qui veulent mettre l'accent sur l'indépendance du barreau vis-à-vis de la magistrature.

Il était souhaitable aussi de ne pas donner l'impression d'une prédominance des barreaux d'appel sur les barreaux d'instance.

Le vote de l'amendement Ciselet a entraîné la suppression des alinéas 1 à 8 inclus du texte primitif et leur remplacement par un texte proposé par Mme Ciselet, mais amendé par la Commission.

Nous relevons dans ces modifications ce qui est essentiel.

Dorénavant, les assesseurs sont désignés parmi les anciens membres du conseil de discipline.

La Commission a jugé que cette qualité était indispensable pour maintenir au conseil de discipline d'appel son autorité morale.

Mais il sera difficile dans les petits barreaux de trouver six anciens membres du conseil de discipline. (Voir chiffres en annexe.)

C'est pour cette raison que la Commission a admis l'amendement de Mme Ciselet, permettant, dans l'hypothèse d'un barreau de moins de cinquante avocats, de choisir les assesseurs parmi les anciens membres du conseil de discipline d'un autre barreau du ressort.

La Commission a admis un amendement de Mme Cise-

Een amendement van de Minister van Justitie prijst aan de voorzitter advocaat van de tuchtraad van beroep te vervangen door de eerste-voorzitter van het Hof van Beroep, met handhaving van twee bijzittende advocaten.

Een amendement van Mevr. Ciselet stelt ook voor de eerste-voorzitter van het Hof tot voorzitter van de tuchtraad van beroep te kiezen, maar zij voert vier bijzittende advocaten in die raad in.

Op haar vroegere beslissing terugkomend, heeft de Commissie met 9 tegen 4 stemmen het amendement Ciselet aangenomen.

Hetgeen deze meerderheid daartoe heeft doen besluiten is de dubbele navolgende overweging :

Het is wenselijk aan het hoofd van de tuchtraad van beroep een niet tot de Orde behorend uitmuntend magistraat te zien staan, die, vermits vast aangesteld, voor gelijkkluidendheid van de rechtspraak kan zorgen en door het ambt dat hij bekleedt, aan de uitspraken van de tuchtraad van beroep een verheven moreel gezag kan geven.

Anderzijds komt de aanwezigheid van vier bijzittende advocaten in de tuchtraad van beroep genoegzaam te gemoot aan de billijke wens van degenen die de nadruk willen leggen op de onafhankelijkheid van de balie tegenover de magistratuur.

Het was ook wenselijk niet de indruk te wekken van een overwegende macht van de balies van beroep tegenover balies van eerste aanleg.

De goedkeuring van het amendement Ciselet heeft het weglaten van de eerste acht alinea's van de oorspronkelijke tekst medegebracht en vervanging er van door een door Mevr. Ciselet voorgestelde, doch door de Commissie geamendeerde tekst.

Wij stippen in die wijzigingen aan wat hoofdzaak is.

Voortaan worden de bijzitters onder de gewezen leden van de tuchtraad aangesteld.

De Commissie was van oordeel dat die hoedanigheid onontbeerlijk was om de tuchtraad van beroep zijn moreel gezag te behouden.

Maar in de kleine balies zal het moeilijk zijn zes oud-leden van de tuchtraad te vinden (zie cijfers in de bijlagen).

Om deze reden is het dat de Commissie het amendement van Mevr. Ciselet heeft aangenomen, dat toelaat, in het geval van een balie met minder dan vijftig advocaten, de bijzitters te kiezen onder de oud-leden van de tuchtraad van een andere balie in het rechtsgebied.

De Commissie heeft een amendement van Mevr. Ciselet

let, aux termes duquel, les assesseurs sont, non plus comme dans le texte précédent, désignés par le président du conseil de discipline d'appel, mais « appelés » suivant l'ordre qu'ils occupent sur la liste, établie par les conseils de l'Ordre ou les tribunaux.

Un commentaire s'impose ici pour éviter toute équivoque.

L'avis de la Commission est que le conseil est composé par les deux premiers assesseurs figurant sur la liste établie par le conseil de l'ordre des avocats à la Cour d'Appel.

Ces deux assesseurs restent, sauf empêchement ou incompatibilité, assesseurs pour toutes les affaires pendant un an. Il n'existe pas de roulement.

S'ils sont empêchés ou s'il y a incompatibilité, ils sont, tant que dure l'empêchement ou l'incompatibilité, remplacés par l'assesseur subséquent sur leur liste.

Quant aux deux assesseurs choisis sur la liste établie par les autres barreaux ou tribunaux, ils varient évidemment suivant le barreau de l'avocat en cause, mais ce sont toujours les deux premiers inscrits sur la liste présentée par ce barreau qui sauf empêchement ou incompatibilité, sont « appelés » comme assesseurs.

En cas d'empêchement ou d'incompatibilité on suit la même règle que ci-dessus.

En effet et tout naturellement l'ancien alinéa 10 du texte primitif établissant une incompatibilité indiscutable a été maintenu.

Outre cette incompatibilité péremptoire, il est facile d'imaginer plusieurs raisons d'ordre moral, qui empêcheront un assesseur de siéger dans telle affaire comme il arrive aux magistrats de devoir se récuser dans telle ou telle cause.

V.

Mme Ciselet dépose un amendement tendant à supprimer l'obligation de l'unanimité du conseil de discipline d'appel pour que puisse être réformée, dans le sens d'une majoration de peine, la sentence rendue en première instance.

Cet amendement est fortement combattu par certains membres et la Commission adopte une formule moyenne. Elle propose que toute décision qui emporte par aggravation de la sentence entreprise, « radiation ou exclusion », doit être rendue, au moins, par quatre membres du conseil de discipline d'appel contre un.

aangenomen, naar luid waarvan de bijzitters niet meer, zoals in de vorige tekst, door de voorzitter van de tuchtraad van beroep aangewezen worden, maar tot bijzitters *opgeroepen* worden, in de volgorde waarin zij voorkomen op de door de tuchtraden der Orde of de rechtbanken opgemaakte lijst.

Hier is commentaar nodig om elke dubbelzinnigheid te vermijden.

De Commissie is van mening dat de raad samengesteld is door de eerste twee bijzitters die voorkomen op de door de raad der orde der advocaten bij het Hof van Beroep opgemaakte lijst.

Deze twee bijzitters blijven, behoudens belet of onverenigbaarheid, gedurende één jaar, als bijzitters fungeren voor al de zaken. Er bestaat geen beurtregeling.

Wanneer zij belet zijn of wanneer er onverenigbaarheid bestaat, dan worden zij, zolang het belet of de onverenigbaarheid duurt, vervangen door de op hun lijst na hen vermelde bijzitters.

Wat betreft de twee bijzitters die gekozen worden op de door de andere balies of rechtbanken opgemaakte lijst, deze verschillen vanzelfsprekend volgens de balie waaraan de betrokken advocaat verbonden is, maar het zijn steeds de eerste twee, vermeld op de door de balie voorgedragen lijst, die behoudens belet of onverenigbaarheid, als bijzitters worden *opgeroepen*.

In geval van belet of van onverenigbaarheid, wordt dezelfde regel als hierboven nageleefd.

Inderdaad en heel natuurlijk werd de vroegere alinea 10 van de oorspronkelijke tekst gehandhaafd, waarbij een onbetwistbare onverenigbaarheid voorzien werd.

Benevens die beslissende onbevoegdheid, kan men zich gemakkelijk verschillende redenen van zedelijke aard indenken waarom een bijzitter in een bepaalde zaak niet kan zetelen, zoals ook gebeurt met magistraten die zich voor een of andere zaak moeten wraken.

V.

Mevr. Ciselet dient een amendement in, tot opheffing van het vereiste van eenparigheid in de tuchtraad van beroep om de in eerste aanleg gewezen beslissing te hervormen in de zin van een verzwaring der straf.

Dat amendement wordt door sommige leden heftig bekampt en de Commissie neemt een gemiddelde formule aan.

Zij stelt voor dat elke beslissing, die bij verzwaring van de bestreden beschikking een *schrapping of uitsluiting* behelst, door minstens vier leden van de tuchtraad van beroep tegen één lid moet gewezen zijn.

Il reste entendu que sur le seul appel de l'avocat, la sentence ne peut être, quelle qu'elle soit, modifiée dans le sens de la sévérité.

C'est la pensée unanime de la Commission.

On fera l'objection que l'avocat aura toujours intérêt à interjeter appel d'où multiplication d'appels non justifiés.

L'objection est plus apparente que réelle car le procureur général à qui la sentence est aussi notifiée peut lui même interjeter appel, ce qui ramène l'affaire complètement « en état » devant le conseil de discipline.

Mais le procureur général, en la matière, jouit du même délai d'appel que l'avocat incriminé.

Si ce dernier attend le moment ultime du délai pour interjeter appel, le procureur général ne pourra « suivre » cet appel.

On peut se demander si c'est un mal.

Autant on comprend que le ministère public jugeant en gravité d'une infraction et, dans l'intérêt de l'ordre public, frappe cette sentence d'appel, autant on peut moins apprécier l'application en matière disciplinaire de l'article 205 du Code d'instruction criminelle qui prolonge, en la seule faveur du ministère public, de cinq jours le délai d'appel pour lui permettre en fait de suivre presque automatiquement l'appel du condamné.

VI.

Un second alinéa est ajouté à ce paragraphe par l'adoption d'un amendement de M. Fonteyne.

Cet amendement introduit dans la loi un délai d'opposition de quinze jours contre les sentences par défaut du conseil de discipline d'appel.

Les anciens alinéas 2 et 3 ont été modifiés de manière à rendre le texte plus intelligible.

A l'ancien alinéa 3, la Commission a admis de porter le délai de cassation de quinze jours à un mois, suivant l'amendement de Mme Ciselet.

Comme la Commission a admis l'amendement de M. Fonteyne introduisant un délai d'opposition aux sentences par défaut, le délai de cassation est suspendu, pendant le délai d'opposition.

Wel verstaan mag de beslissing, hoe zij ook luidt, op beroep van de advocaat alleen, niet in de zin van de gestrengheid gewijzigd worden.

Zulks is de eenparige mening van de Commissie.

Men zal aanvoeren dat de advocaat er steeds belang bij heeft in hoger beroep te gaan en dat de gevallen van niet-gerechtvaardigd beroep alsoo vermenigvuldigd worden.

Dat is meer schijn dan werkelijkheid, want de procureur-generaal, die ook kennis van de beslissing krijgt, kan zelf beroep instellen, waardoor de zaak weer volledig voor de tuchtraad van beroep wordt gebracht.

Maar de procureur-generaal beschikt ten deze over dezelfde termijn van beroep als de beschuldigde advocaat.

Wacht deze tot op het laatste ogenblik om beroep in te stellen, dan kan de procureur-generaal niet volgen.

Men kan zich afvragen of dit verkeerd is.

Kan men begrijpen dat het openbaar ministerie, dat in geweten oordeelt dat een vonnis niet aan de gewichtigheid van de inbreuk beantwoordt en derhalve in het belang van de openbare orde tegen die beslissing in beroep gaat, toch kan men minder inzien dat in tuchtzaken toepassing wordt gemaakt van artikel 205 van het Wetboek van Strafvordering, waarbij de termijn van beroep met vijf dagen wordt verlengd, alleen ten gerieve van het openbaar ministerie, om het feitelijk in staat te stellen het beroep van de veroordeelde schier automatisch te volgen.

VI.

Een tweede alinea wordt aan die paragraaf toegevoegd, door aanneming van een amendement van de h. Fonteyne.

Door dat amendement wordt in de wet een termijn van vijftien dagen voor verzet tegen de bij verstek gewezen beslissingen van de tuchtraad van beroep ingesteld.

De oude 2° en 3° alinea's werden gewijzigd om de tekst duidelijker te maken.

Bij de oude 3° alinea, heeft de Commissie aangenomen dat de termijn voor verbreking van vijftien dagen op één maand wordt gebracht, volgens het amendement van Mevr. Ciselet.

Vermits de Commissie het amendement van de h. Fonteyne heeft aangenomen, strekkende tot invoering van een termijn van verzet tegen de bij verstek gewezen beslissingen, wordt de termijn voor verbreking gedurende de termijn van verzet opgeschorst.

Mme Ciselet a présenté deux nouveaux amendements devant former deux alinéas nouveaux à ce paragraphe.

Le premier suggère qu'en cas de cassation, la cause soit renvoyée devant **un autre Conseil de discipline d'appel**.

L'idée, à la réflexion, s'avère irréalisable parce que, comme nous l'avons déjà dit, deux des assesseurs **doivent** être pris sur la liste établie par le barreau auquel appartient l'avocat intéressé. Comment les remplacer dans l'hypothèse du renvoi à un Conseil d'appel d'un **autre ressort**?

La Commission a choisi le renvoi devant le **même** conseil de discipline d'appel, mais autrement composé, ce qui est aisément réalisable.

Mme Ciselet a déposé un second amendement au paragraphe VI.

Cet amendement prévoit que « la procédure devant le conseil de discipline d'appel sera déterminée par arrêté royal ».

Le Ministre de la Justice, en cet endroit, a suggéré qu'il lui soit permis de modifier certains textes de procédure. La Commission a repoussé ces deux suggestions.

Article 4.

A l'article 4, A, alinéa 2, qui organise la publicité des sentences disciplinaires définitives, deux modifications importantes ont été admises par la Commission.

La publicité a été étendue aux sentences portant suspension et elle a été limitée à la durée d'exécution des peines.

Toutefois, la Commission a décidé que toutes les sanctions disciplinaires définitives seraient enregistrées dans un registre spécial qui ne peut faire l'objet d'aucune publicité.

Le paragraphe B du même article a suscité en Commission une controverse fort intéressante.

Un amendement de MM. Ancot et consorts tendait à faire admettre qu'un avocat, rayé ou exclu, ne pourrait plus, en aucun cas, être réadmis au tableau.

Cette solution qui tranchait violemment sur la position prise antérieurement par la Commission, avait été adoucie par un amendement de MM. Verbaet et consorts, qui désiraient qu'il y eut un espace de quinze ans entre la radiation et la levée éventuelle de celle-ci par le conseil de discipline d'appel.

Mevr. Ciselet heeft twee nieuwe amendementen onder de vorm van twee nieuwe alinea's bij de paragraaf voorgesteld.

Het eerste strekt er toe de zaak in geval van verbreking naar een *andere tuchtraad van beroep te verwijzen*.

Wel overwogen blijkt dit ondoenlijk, omdat wij reeds weten dat twee der bijzitters *moeten* gekozen worden op een lijst, welke dient opgemaakt door de balie waartoe de betrokken advocaat behoort. Hoe moeten zij vervangen worden, wanneer de zaak naar een tuchtraad van beroep van een *ander rechtsgebied* verwezen wordt?

De Commissie heeft verkozen de zaak terug te zenden voor *dezelfde* tuchtraad van beroep, die echter op een andere wijze wordt samengesteld, wat gemakkelijk te doen is.

Mevr. Ciselet heeft een tweede amendement bij paragraaf VI ingediend.

Dat amendement voorziet dat « de rechtspleging voor de tuchtraden van beroep bij koninklijk besluit geregeld wordt ».

De Minister van Justitie heeft ten deze voorgesteld dat hem zou worden toegestaan sommige procedureteksten te wijzigen. De Commissie heeft beide voorstellen afgewezen.

Artikel 4.

Bij artikel 4, A, 2° alinea, omtrent de openbaarheid van de definitieve disciplinaire beslissingen, worden door de Commissie twee belangrijke wijzigingen aangenomen.

De openbaarheid werd uitgebreid tot de beslissingen houdende schorsing en werd beperkt tot de duur van de straf.

De Commissie heeft evenwel beslist dat alle definitieve beslissingen zouden worden vermeld in een speciaal register, dat geenszins openbaar mag zijn.

Paragraaf B van hetzelfde artikel deed in de Commissie een zeer belangwekkende bespreking ontstaan.

Een amendement van de h. Ancot c.s. wou doen aannemen, dat een geschrapte of uitgesloten advocaat in geen geval weer op de tabel mag komen.

Deze oplossing, die schril afstak tegen de vroegere stelling van de Commissie, was reeds verzacht door een amendement van de h. Verbaet c.s., die een tijdruimte van 15 jaar wilde stellen tussen de schrapping en de eventuele opheffing er van door de tuchtraad van beroep.

La Commission respectivement par 10 voix contre 2 et par 9 voix contre 2 a repoussé ces deux amendements et a maintenu avec une variante son texte primitif.

Il faut que le conseil de discipline d'appel compétent soit saisi d'une demande qu'il instruira, et qu'il donne son autorisation.

Par qui peut-il être saisi, le texte est muet, mais tout indique qu'il s'agit de l'intéressé lui-même ou de son barreau d'origine.

La Commission a repoussé l'exigence d'un délai fixe entre la radiation et la levée de celle-ci parce qu'elle redoute que ce délai n'amène dans la pratique une sorte d'automatisme qui serait envisagé presque comme un droit.

Mais l'opinion unanime de la Commission est que le conseil de discipline d'appel doit faire application de son droit avec la plus grande discrétion.

De même l'opinion unanime de la Commission reste celle qui fut exprimée dans un de nos rapports précédents.

Même si le conseil de discipline d'appel accorde à l'avocat exclu ou radié l'autorisation sollicitée, chaque conseil de discipline de tous les barreaux du Royaume, reste **seul** maître de son tableau et peut, sans recours possible, se refuser à inscrire ou réinscrire l'avocat amnistié.

Enfin, la Commission reste d'avis que la faculté prévue au paragraphe B de l'art. 4, étant une mesure disciplinaire plus favorable, s'applique aux avocats rayés ou exclus, avant la présente loi.

Le présent rapport a été adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur,
C. LOHEST.

Le Président,
H. ROLIN.

De Commissie verwierp deze twee amendementen met 10 tegen 2 stemmen resp. met 9 tegen 2 stemmen en bewaarde met een kleine verandering haar oorspronkelijke tekst.

De bevoegde tuchtraad van beroep moet een aanvraag ontvangen, welke hij zal behandelen, en waarop hij zijn toelating moet geven.

Wie die aanvraag moet indienen, daarover zegt de tekst niets, doch alles wijst er op dat dit moet gedaan worden door de betrokkene zelf of door zijn vroegere balie.

De Commissie verwierp de eis van een vaste termijn tussen de schrapping en de opheffing hiervan, omdat zij vreest dat die termijn in de praktijk zou uitlopen op een soort automatisme en haast beschouwd worden als een recht.

Maar de Commissie is eenparig van mening, dat de tuchtraad van beroep met de grootste omzichtigheid van zijn recht gebruik moet maken.

De eenparige mening van de Commissie blijft tevens dezelfde als in een onzer vroegere verslagen is neergelegd.

Zelfs wanneer de tuchtraad van beroep aan de uitgesloten of geschrapte advocaat de gevraagde toestemming verleent, blijft elke raad van beroep van alle balies in het land nog *alleen* meester van zijn tabel en kan hij, zonder enig beroep mogelijk, weigeren om de geamnestieerde advocaat in te schrijven of opnieuw in te schrijven.

Ten slotte blijft de Commissie bij de mening, dat de in paragraaf B van art. 4 gestelde mogelijkheid een gunstiger tuchtmaatregel is en dan ook geldt voor advocaten, die vóór deze wet geschrapt of uitgesloten werden.

Dit verslag is eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,
C. LOHEST.

De Voorzitter,
H. ROLIN.

**PROJET DE LOI RELATIF A L'EXERCICE
DE LA PROFESSION D'AVOCAT ET INSTITUANT
DES CONSEILS DE DISCIPLINE D'APPEL**

(Texte adopté le 25 janvier 1949 par la Commission
de la Justice du Sénat.)

Article Premier.

L'article 29 du décret impérial du 14 décembre 1810 contenant règlement sur l'exercice de la profession d'avocat et la discipline du barreau est remplacé par les dispositions suivantes:

« Article 29.

« I. — Il est constitué au siège de chaque Cour d'Appel un conseil de discipline d'appel auquel l'avocat en cause ou le procureur général peuvent déférer les sentences rendues en matière disciplinaire, dans le ressort de la dite Cour par les conseils de discipline ou les tribunaux de première instance qui en tiennent lieu.

» Si un membre du conseil de discipline d'appel ne connaît pas la langue dans laquelle a été rendue la sentence dont appel, il est remplacé à la demande de l'avocat appelant ou intimé soit, s'il s'agit du président, par le président suppléant ou par un président de chambre désigné « ad hoc » soit, s'il s'agit d'un membre avocat, par un autre membre avocat pris sur la même liste ou en cas de besoin par un membre désigné par le président du conseil de discipline d'appel parmi les membres avocats d'autres conseils de discipline d'appel désignés en suivant l'ordre de leur inscription sur la liste.

» II. — Le conseil de discipline d'appel se compose d'un président ou d'un président suppléant et de quatre assesseurs. Le premier président de la Cour d'Appel est de droit de président du conseil de discipline d'appel.

» Il désigne en qualité de président suppléant un président de chambre.

» Deux des assesseurs sont désignés parmi les avocats choisis comme est dit ci-après, par le conseil de l'Ordre des avocats auquel appartient l'avocat appelant ou intimé. Les deux autres, parmi les avocats choisis comme il est dit ci-après, par le conseil de l'Ordre des avocats près la Cour d'Appel du ressort.

» Au début de chaque année judiciaire, les conseils de discipline des barreaux ou à leur défaut le tribunal qui en assure les fonctions, dressent une liste de six avocats appelés à faire partie comme assesseurs du conseil de discipline d'appel.

**WETSONTWERP BETREFFENDE DE UITOEFENING
VAN HET BEROEP VAN ADVOCaat
EN HOUDENDE INVOERING
VAN TUCHTRADEN VAN BEROEP**

(Tekst op 25 Januari 1949 aangenomen door de Com-
missie van Justitie van de Senaat.)

Eerste Artikel.

Artikel 29 van het keizerlijk decreet van 14 December 1810 tot regeling van de uitoefening van het beroep van advocaat en van de tucht in de balie wordt door de volgende bepalingen vervangen :

« Artikel 29.

« I. — Ten zetel van elk Hof van Beroep wordt een tuchtraad van beroep ingesteld, bij welke de betrokken advocaat of de procureur-generaal de uitspraken in tucht-aangelegenheden, die in het rechtsgebied van bedoeld Hof door de tuchtraden of de als zodanig geldende rechtbanken van eerste aanleg gewezen werden, kunnen aanbrengen.

» Indien een lid van de tuchtraad van beroep de taal niet kent waarin de uitspraak, waartegen beroep is ingesteld, gewezen werd, wordt dit lid op verzoek van de advocaat die beroep heeft ingesteld of in beroep is gedaagd, vervangen, wanneer het gaat om de voorzitter, door de plaatsvervangende voorzitter of door een daartoe aangewezen kamervoorzitter, hetzij, wanneer het een lid-advocaat geldt, door een ander lid-advocaat genomen op dezelfde lijst, of zo nodig door een lid aangewezen door de voorzitter van de tuchtraad van beroep, onder de leden-advocaten van andere tuchtraden van beroep volgens de rangorde waarin zij op de lijst zijn ingeschreven.

» II. — De tuchtraad van beroep bestaat uit een voorzitter of een plaatsvervangend voorzitter en uit vier bijzitters. De eerste-voorzitter van het Hof van Beroep is rechtens voorzitter van de tuchtraad van beroep.

» Hij wijst een kamervoorzitter als plaatsvervangend voorzitter aan.

» Twee van de bijzitters worden aangewezen onder de advocaten die, zoals hierna gezegd, gekozen zijn door de raad van de Orde der Advocaten waartoe de advocaat die beroep heeft ingesteld of in beroep gedaagd is, behoort. De twee anderen, onder de advocaten, die, zoals hierna gezegd, gekozen zijn door de raad van de Orde der Advocaten bij het Hof van Beroep van het rechtsgebied.

» Bij de aanvang van elk rechterlijk jaar maken de tuchtraden der balies of, bij hun ontstentenis, de als zodanig geldende rechtbank, een lijst op van zes advocaten die geroepen zijn om als bijzitters deel uit te maken van de tuchtraad van beroep.

» Les assesseurs sont désignés parmi les anciens membres du conseil de discipline de l'Ordre des Avocats.

Si le barreau compte moins de cinquante avocats inscrits au tableau, la liste peut comprendre des avocats inscrits à un autre barreau du ressort.

» Le rang occupé par les avocats sur les listes, ainsi établies, détermine l'ordre dans lequel ils sont appelés à siéger comme assesseurs.

» Dans la quinzaine, les listes sont notifiées par les soins du bâtonnier ou du président du tribunal aux présidents des conseils de discipline d'appel.

» Aucun avocat qui a participé à l'élaboration de la décision frappée d'appel ne peut siéger au conseil de discipline d'appel.

» III. — Le secrétaire de l'Ordre des avocats à la Cour d'Appel, ou à son défaut, le membre du conseil de l'Ordre désigné par le bâtonnier pour remplacer le secrétaire, fait fonction de secrétaire du conseil de discipline d'appel.

» IV. — L'acte d'appel doit lui être notifié par lettre recommandée dans les quinze jours de la notification de la décision dont appel.

» V. — Les débats devant le conseil de discipline d'appel ont lieu à huis clos. Toutefois, à la demande de l'avocat appelant ou intimé, les débats sont publics, à moins que par décision motivée, le conseil de discipline d'appel ne repousse cette demande dans l'intérêt des bonnes mœurs ou pour respecter les droits des tiers. Toute décision de radiation ou d'exclusion par aggravation de la sentence frappée d'appel doit être rendue à la majorité de quatre membres. Le procureur général peut intervenir devant le conseil de discipline d'appel par voie de réquisitions écrites.

» VI. — Les sentences du conseil de discipline d'appel sont, à l'intervention du secrétaire du conseil de discipline d'appel, notifiées à l'avocat par pli recommandé à la poste et au procureur général près la Cour d'Appel, par lettre missive.

» Lorsqu'elles ont été rendues par défaut, elles peuvent être frappées d'opposition par l'avocat appelant ou intimé, dans les quinze jours de leur notification. L'opposition est formée par lettre recommandée à la poste adressée au secrétaire du conseil de discipline d'appel.

» L'avocat ou le procureur général peuvent déférer les sentences du conseil de discipline d'appel à la Cour de Cassation dans les conditions prescrites par la loi du 25 février 1925 concernant la procédure en cassation en matière civile.

» De bijzitters worden aangewezen onder de gewezen leden van de tuchtraad van de Orde der Advocaten.

» Indien de balie minder dan vijftig op de tabel ingeschreven advocaten telt, mogen op de lijst advocaten voorkomen die bij een andere balie van het rechtsgebied zijn ingeschreven.

» De rang die de advocaten op de aldus opgemaakte lijsten bekleden, bepaalt de orde waarin zij zullen geroepen worden om als bijzitters te zetelen.

» De lijsten worden, binnen vijftien dagen, door de zorg van de deken of van de voorzitter van de rechtbank ter kennis gebracht aan de voorzitters van de tuchtraden van beroep.

» Geen enkele advocaat die aan de opmaking van de beroepen beslissing heeft meegewerkt, mag in de tuchtraad van beroep zetelen.

» III. — De secretaris van de Orde der Advocaten bij het Hof van Beroep, of, bij zijn ontstentenis, het lid van de raad der Orde door de deken aangewezen om de secretaris te vervangen, neemt het ambt waar van secretaris van de tuchtraad van beroep.

» IV. — De akte van beroep moet hem betekend worden bij aangetekend schrijven, binnen een termijn van vijftien dagen, te rekenen van de betekening van de beroepen beslissing.

» V. — De behandeling vóór de tuchtraden van beroep geschiedt met gesloten deuren. Evenwel kan de behandeling openbaar zijn op verzoek van de advocaat, die beroep heeft ingesteld of in beroep is gedaagd, tenzij de tuchtraad van beroep bij een met redenen omklede beslissing dit verzoek afwijst in het belang van de goede zeden of om de rechten van derden te ontzien. Elke beslissing tot schrapping of uitsluiting waarbij de beroepen beslissing wordt verzwaard, moet gewezen worden met een meerderheid van vier leden. De procureur-generaal kan vóór de tuchtraad van beroep optreden bij wege van schriftelijke vorderingen.

» De uitspraken van de tuchtraad van beroep worden, door tussenkomst van de secretaris van de tuchtraad van beroep, aan de advocaat bij een ter post aangetekend schrijven, en aan de procureur-generaal bij het Hof van Beroep bij zendbrief betekend.

» Wanneer zij, bij verstek gewezen zijn, kan de advocaat die beroep heeft ingesteld of in beroep is gedaagd, er tegen in verzet komen binnen de vijftien dagen te rekenen van de betekening er van. Het verzet wordt gedaan bij ter post aangetekend schrijven gericht tot de secretaris van de tuchtraad van beroep.

» De advocaat of de procureur-generaal kunnen de uitspraken van de tuchtraad van beroep bij het Hof van Verbreking aanbrengen onder de voorwaarden als bepaald bij de wet van 25 Februari 1925 betreffende de rechtspleging in verbreking in burgerlijke zaken.

« Sauf décision contraire du conseil de discipline d'appel, le pourvoi est suspensif. Le délai du pourvoi est d'un mois à compter, lorsqu'il s'agit d'une décision contradictoire, du deuxième jour suivant celui du dépôt à la poste du pli recommandé ou celui de l'envoi de la lettre missive prévue à l'alinéa premier du présent paragraphe et lorsqu'il s'agit d'une décision par défaut, à compter de l'expiration du délai d'opposition.

« Si la sentence est annulée, la Cour de Cassation renvoie la cause devant le conseil de discipline d'appel autrement composé. »

Article 2.

L'article 8 de l'arrêté royal du 5 août 1836 contenant règlement sur la profession d'avocat et sur la discipline du barreau est remplacé par la disposition suivante:

« Le conseil de discipline statue, sauf appel au conseil de discipline d'appel, sur toutes les plaintes des parties ainsi que sur les réquisitions écrites du ministère public. »

Article 3.

A l'article 5 de l'arrêté royal du 20 octobre 1913 pris en exécution de la loi relative au port du titre d'avocat, les mots « devant la Cour du ressort » sont remplacés par les mots « devant le conseil de discipline d'appel ».

Article 4.

A. — L'article 25 du décret impérial du 14 décembre 1810 contenant règlement sur l'exercice de la profession d'avocat et la discipline du barreau est complété par l'alinéa suivant:

« Les décisions définitives portant exclusion ou radiation ou suspension du tableau sont inscrites dans un registre déposé au secrétariat de l'Ordre auquel appartient l'avocat condamné. Une liste, tenue à jour, des avocats se trouvant sous le coup de pareilles sanctions est à la disposition des membres du barreau. »

B. — Un article 31bis ainsi rédigé est inséré dans le même décret:

« Aucun avocat qui a encouru l'exclusion ou la radiation ne pourra être inscrit à un tableau de l'Ordre des avocats, ni être admis à l'exercice de la profession dans le Royaume, qu'après autorisation du conseil de discipline d'appel du ressort dans lequel il avait encouru la sanction »

» Behoudens andersluidende beslissing van de tuchtraad van beroep, heeft het beroep schorsende kracht. De termijn van beroep bedraagt één maand te rekenen, wanneer het een op tegenspraak gevelde beslissing geldt, van de tweede dag volgende op die waarop het aangetekend schrijven ter post werd afgegeven of die waarop de zendbrief als bepaald in de eerste alinea van deze paragraaf werd verzonden, en wanneer het een beslissing bij verstek geldt, te rekenen vanaf het verstrijken van de termijn van verzet.

» Wordt de uitspraak vernietigd, dan verwijst het Hof van Verbreking de zaak naar de op een andere wijze samengestelde tuchtraad van beroep. »

Artikel 2.

Artikel 8 van het koninklijk besluit van 5 Augustus 1836 houdende regeling van het beroep van advocaat en van de tucht in de balie, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« De tuchtraad doet, behoudens beroep bij de tuchtraad van beroep, uitspraak over al de klachten van partijen, alsook over de schriftelijke vorderingen van het openbaar ministerie. »

Artikel 3.

In artikel 5 van het koninklijk besluit van 20 October 1913, genomen ter uitvoering van de wet betreffende het voeren van de titel van advocaat, worden de woorden « bij het Hof van het rechtsgebied » vervangen door de woorden « bij de tuchtraad van beroep ».

Artikel 4.

A. — Artikel 25 van het keizerlijk decreet van 14 December 1810 tot regeling van de uitoefening van het beroep van advocaat en van de tucht in de balie, wordt aangevuld door de volgende alinea :

« De definitieve beslissingen tot uitsluiting of schrapping van de tabel worden vermeld in een register dat berust op het secretariaat van de Orde waartoe de veroordeelde advocaat behoort. Een bijgehouden lijst van de advocaten die dergelijke straffen hebben opgelopen, is ter beschikking van de leden van de balie. »

B. — In hetzelfde decreet wordt een artikel 31bis ingevoegd, luidende :

« Geen enkele met uitsluiting of schrapping gestrafte advocaat mag op een tabel van de Orde der Advocaten ingeschreven noch tot de uitoefening van zijn beroep in het Rijk toegelaten worden, dan na machtiging vanwege de tuchtraad van beroep van het rechtsgebied waar hij die straf had opgelopen. »

Article 5.

L'article 39 du décret impérial du 14 décembre 1810 contenant règlement sur l'exercice de la profession d'avocat et la discipline du barreau est remplacé par la disposition suivante :

« Si un avocat, dans ses plaidoiries ou dans ses écrits, se permet d'attaquer les principes de la monarchie, la constitution, les lois du peuple belge ou les autorités établies, le tribunal ou la cour qui connaît de l'affaire fait dresser procès-verbal par le greffier et saisit de l'incident, soit le bâtonnier de l'Ordre auquel appartient l'avocat, soit le président du tribunal du lieu d'inscription au tableau du dit avocat, s'il n'existe pas de conseil de discipline. »

Article 6.

L'article 103 du Décret Impérial du 30 mars 1808 contenant règlement pour la police et la discipline des cours et tribunaux, est complété comme suit :

« Lorsque la faute de discipline est commise par un avocat, il n'est fait application des dispositions qui précèdent que si elle constitue une infraction à la loi pénale.

« Dans les autres cas, le tribunal ou la cour qui connaît de l'affaire fait dresser procès-verbal par le greffier et saisit de l'incident, soit le bâtonnier de l'Ordre auquel appartient l'avocat, soit le président du tribunal du lieu d'inscription au tableau du dit avocat, s'il n'existe pas de conseil de discipline. »

Article 7.

L'article 9 de l'arrêté royal du 5 août 1836, contenant règlement sur la profession d'avocat et sur la discipline du barreau, est remplacé par le texte ci-après :

« Art. 9. — Toute sentence rendue, en matière disciplinaire, par le conseil de discipline, est transmise par le bâtonnier dans les huit jours du prononcé, à notre procureur général qui en assure l'exécution, à moins qu'il n'estime en devoir relever appel. »

L'article 10 du même arrêté est abrogé.

Artikel 5.

Artikel 39 van het keizerlijk decreet van 14 December 1810 tot regeling van de uitoefening van het beroep van advocaat en van de tucht in de balie, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Veroorlooft een advocaat zich in zijn pleidooien of geschriften, de grondslagen van de monarchie, de grondwet, de wetten van het Belgisch volk of de gevestigde overheden aan te vallen, dan doet de rechtbank of het hof dat van de zaak kennis neemt, door de griffier proces-verbaal opmaken en maakt het incident aanhangig hetzij bij de deken van de Orde waartoe de advocaat behoort, hetzij bij de voorzitter van de rechtbank der plaats waar bedoelde advocaat op de tabel der Orde is ingeschreven, indien er geen tuchtraad bestaat. »

Artikel 6.

Artikel 103 van het keizerlijk decreet van 30 Maart 1808 houdende regeling van de ordehandhaving en de tucht in de hoven en rechtbanken, wordt aangevuld als volgt :

« Wanneer het vergrijp tegen de tucht begaan is door een advocaat, worden de vorenstaande bepalingen slechts toegepast indien dat vergrijp een inbreuk op de strafwet vormt.

» In de andere gevallen doet de rechtbank of het hof dat van de zaak kennis neemt, door de griffier proces-verbaal opmaken en maakt het incident aanhangig, hetzij bij de deken van de Orde waartoe de advocaat behoort, hetzij bij de voorzitter van de rechtbank der plaats waar bedoelde advocaat op de tabel der Orde is ingeschreven, indien er geen tuchtraad bestaat. »

Artikel 7.

Artikel 9 van het koninklijk besluit van 5 Augustus 1836 houdende regeling van het beroep van advocaat en van de tucht in de balie, wordt door de volgende tekst vervangen :

« Art. 9. — Elke uitspraak in tuchtaangelegenheden gewezen door de tuchtraad, wordt door de deken, binnen acht dagen na de uitspraak, gezonden aan onze procureur-generaal, die voor de uitvoering er van zorgt, tenzij hij meent daartegen beroep te moeten instellen. »

Artikel 10 van hetzelfde besluit wordt ingetrokken.

ANNEXE — BIJLAGE

LISTE DES BARREAUX AVEC LEUR REPARTITION EN CATEGORIES SUIVANT LE NOMBRE D'AVOCATS INSCRITS EN 1947 AU TABLEAU DE L'ORDRE (1)

LIJST DER BALIES MET INDELING IN CATEGORIEËN NAAR HET AANTAL IN 1947 BIJ DE ORDE INGESCHREVEN ADVOCATEN (1).

A. — Barreaux de plus de 50 avocats. — Balies met meer dan 50 advocaten.

	Avocats inscrits. <i>Ingeschreven advocaten.</i>	Stagiaires. <i>Stagedoende advocaten.</i>
Bruxelles — Brussel	1.022	240
Liège — Luik	316	81
Anvers — Antwerpen	276	73
Gand — Gent	175	59
Charleroi	119	22
Mons — Bergen	75	19
Bruges — Brugge	73	38
Namur — Namen	57	14
Louvain — Leuven	55	28
Termonde — Dendermonde	54	19

B. — Barreaux de moins de 50 avocats et plus de 20. — Balies met minder dan 50 en meer dan 20 advocaten.

	Avocats inscrits. <i>Ingeschreven advocaten.</i>	Stagiaires. <i>Stagedoende advocaten.</i>
Courtrai — Kortrijk	46	21
Tournai — Doornik	45	7
Nivelles — Nijvel	37	2
Verviers	32	16
Dinant	31	7
Malines — Mechelen	30	3
Huy — Hoei	30	1
Audenaerde — Oudenaarde	22	3

C. — Barreaux de 20 avocats au plus. — Balies met ten hoogste 20 advocaten.

	Avocats inscrits. <i>Ingeschreven advocaten.</i>	Stagiaires. <i>Stagedoende advocaten.</i>	
Turnhout	20	6	
Hasselt	19	6	Il y existe un conseil de discipline
Tongres — Tongeren	19	5	<i>Er bestaat een tuchtraad</i>
Arlon — Aarlen	10	6	
Marche	17	3	Le tribunal remplit les fonctions
Ypres — Ieper	16	7	de conseil de discipline.
Furnes — Veurne	8	6	<i>De rechtbank vervult de functies</i>
Neufchâteau	13	2	<i>van tuchtraad.</i>

(1) D'après les tableaux annexés au rapport présenté par M. VAN DIEVOET, le 20 juin 1948, à l'Assemblée Générale de l'Association de droit et de Sciences Politiques — Vlaams Rechtsgenootschap — Oct. 1948. — Volgens de tabellen bij het Verslag van de h. VAN DIEVOET, voor de Algemene vergadering van 20 Juni 1948 van de Association de droit et de Sciences Politiques — Vlaams Rechtsgenootschap — Oct. 1948.